

(मराठी माध्यम)

सूचना : (1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. जातीव्यवस्थेतील परिवर्तनाचे घटक स्पष्ट करा.

किंवा

भारतातील वर्ग आणि जाती यातील अंतर स्पष्ट करा.

2. भारतातील हुंडाप्रथेची कारणे आणि परिणाम स्पष्ट करा.

किंवा

भारतातील घरगुती हिंसाचाराची कारणे आणि उपाय स्पष्ट करा.

3. खालीलपैकी प्रत्येक घटकावर संक्षिप्त उत्तरे लिहा.

(अ) आदिवासींचे हिंदूकरण.

(ब) आदिवासीमधील स्त्रियांचा दर्जा.

(क) आदिवासीमधील निर्धनता.

(ड) आदिवासी विकास योजना.

किंवा

(इ) आदिवासींचे संस्कृतीकरण.

(फ) आदिवासींमधील निरक्षरता.

(ग) आदिवासी राज्यांची निर्मिती.

(ह) आदिवासी लोकसंख्येचे वितरण.

4. खालीलपैकी प्रत्येक घटकावर संक्षिप्त उत्तरे लिहा.
- (अ) पुर्वसाहतीक भारतातील शिक्षण.
 - (ब) उच्च शिक्षणाच्या खाजगीकरणाचे गुण.
 - (क) इतरमागास जातीच्या शिक्षणासाठी संविधानीक तरतुदी.
 - (ड) स्त्रीशिक्षणातील अडथळे.

किंवा

- (इ) वसाहतीक भारतातील शिक्षण.
- (फ) उच्चशिक्षणाच्या खाजगीकरणाचे दोष.
- (ग) अनुसूचीत जातीच्या शिक्षणासाठी संविधानिक तरतुदी.
- (ह) व्होट बँक आणि राजकारण.

5. खालीलपैकी प्रत्येकांवर संक्षिप्त टिपा लिहा.

- (अ) लोकसंख्या शिक्षण.
- (ब) लोकसंख्या नियंत्रणाचे धोरण.
- (क) पर्यावरणावर लोकसंख्या वृद्धीचा परिणाम.
- (ड) लोकसंख्या शिक्षणाचे सामाजिक आयाम.
- (इ) लोकसंख्या वृद्धी आणि विकास.